

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: กระบวนการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในชุมชนเมือง

ชื่อผู้เขียน: นางนิรมล เย็นสุข

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: สาขาวิชาการศึกษานอกกระบวน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ	เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	ลีสุวรรณ์	กรรมการ
อาจารย์วิสุทธิ	วานิช	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเข้าสู่อาชีพ และเงื่อนไขปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในชุมชนเมือง วิธีการวิจัยเป็นแบบคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แหล่งข้อมูล ได้แก่ คนพิการทางร่างกาย ประกอบด้วยคนตาบอด หูหนวก และคนพิการแขนขาลำตัว ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศและประกอบอาชีพสุจริต ในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่ เจ้าของสถานประกอบการ เจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่และครูของศูนย์ฝึกอาชีพและเพื่อนร่วมงานของคนพิการที่เป็นคนปกติ ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล 9 เดือน ข้อมูลได้รับการตรวจสอบแยกแยะ วิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในชุมชนเมืองประกอบด้วยกลไก 4 ประการ คือ การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ การทดลองประกอบอาชีพ และการยึดเป็นอาชีพถาวร กลไกเหล่านี้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันโดยเริ่มจากคนพิการเลือกรับรู้ข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ อาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไป และอาชีพที่คนพิการประสบความสำเร็จ การรับรู้ข่าวสารข้อมูลของคนพิการอยู่ในลักษณะการบอกเล่ากันแบบปาก

ต่อไป เมื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ แล้ว คนพิการได้ทำการวิเคราะห์ข่าวสารข้อมูลที่ได้รับเพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์คือ เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ตรงกับทัศนคติ ความต้องการ ความถนัดและความสามารถของตนเอง มีรายได้หรือค่าตอบแทนคุ้มค่า ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และตัดสินใจเลือกอาชีพที่เห็นว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุดในเวลานั้น จากนั้นเป็นการทดลองประกอบอาชีพโดยการปฏิบัติจริงด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยได้รับการแนะนำจากผู้รู้ ผู้ชำนาญ ตลอดจนเพื่อนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ๆ จนกระทั่งคนพิการสามารถประกอบอาชีพนั้นตามลำพังได้ คนพิการจะทดลองประกอบอาชีพต่อไปอีกระยะหนึ่งแล้วประเมินความเหมาะสมของอาชีพที่ทดลองกับตนเอง รวมถึงความคุ้มค่าของรายได้ในการพึ่งพาตนเอง ถ้าผ่านเกณฑ์ดังกล่าวแล้วคนพิการก็จะยึดเป็นอาชีพถาวรต่อไป แต่หากพบว่าไม่เหมาะสมก็จะเปลี่ยนอาชีพใหม่โดยเริ่มกลับไปใช้กระบวนการตามกลไกที่กล่าวมาใหม่อีกครั้ง

2. เงื่อนไข ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่อาชีพของคนพิการทางร่างกายในชุมชนเมือง ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวผู้พิการเองและความหวังของสังคม ด้านตัวผู้พิการนั้นเป็นเรื่องของการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพ โดยจะต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา สังคมและอาชีพก่อน เพื่อให้คนพิการมีศักยภาพสูงพอที่จะประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนปกติ ส่วนความคาดหวังของสังคมนั้นมีอิทธิพลมากกว่าการเข้าสู่อาชีพของคนพิการในแง่ของการสร้างกรอบและกำหนดแนวทางให้คนพิการปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดอาชีพให้คนพิการ ถ้าคนพิการไม่เลือกอาชีพตามที่สังคมคาดหวังไว้ก็จะได้รับการกีดกัน ขัดขวาง แต่ถ้าคนพิการเลือกประกอบอาชีพตามที่สังคมกำหนดไว้ คนในสังคมก็จะให้การสนับสนุนทำให้คนพิการประสบความสำเร็จ มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้

Thesis Title: Process of Entering to an Occupation for the Disables in Urban
Communities

Author: Mrs. Niramon Yensuk

M. Ed.: Nonformal Education

Examining Committee:

Assist. Prof. Youngyuth	Plianpadung	Chairman
Assoc. Prof. Chukiat	Leesuwan	Member
Lecturer Visut	Vanich	Member

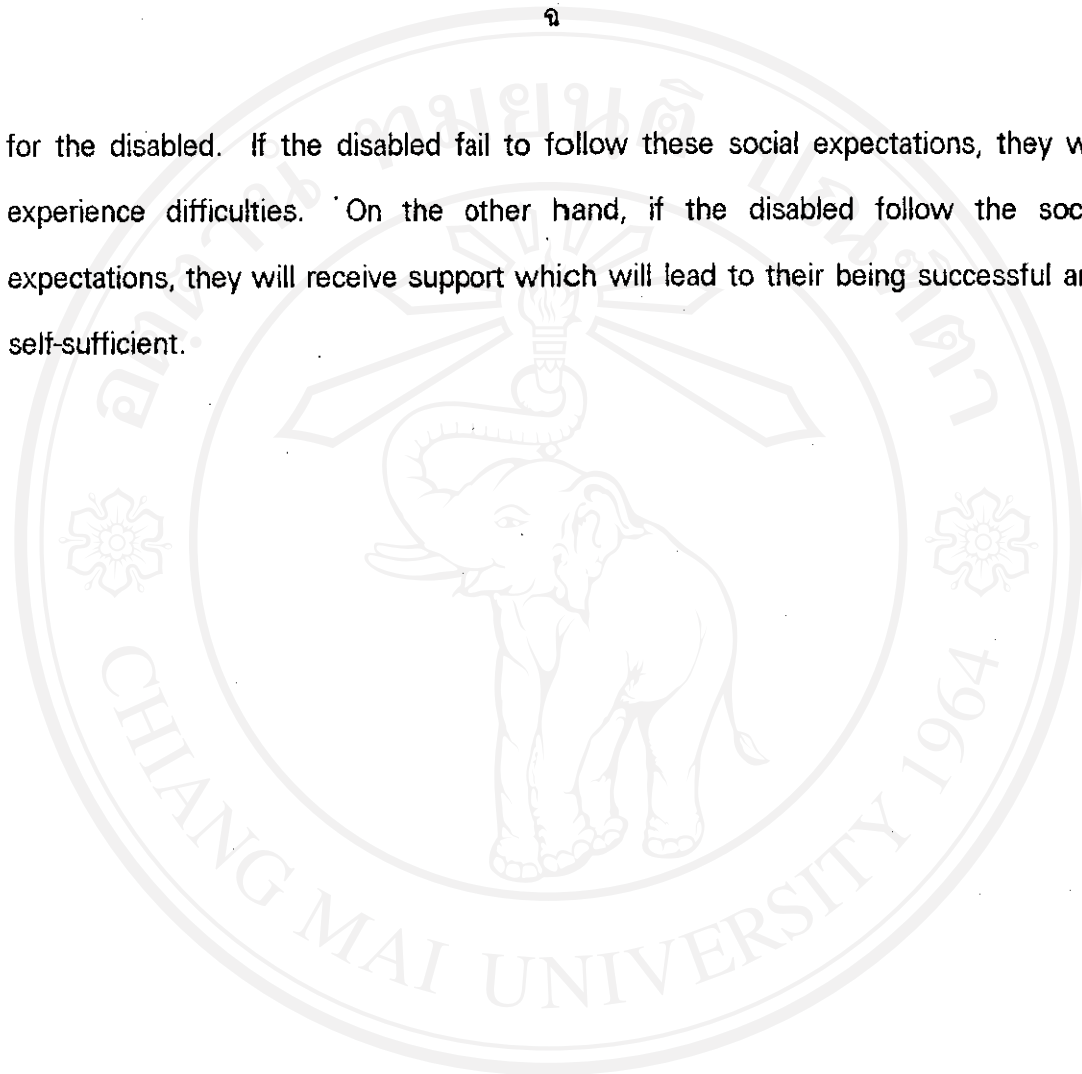
Abstract

This research was designed to study the process of entering to an occupation and the factors influencing this process by disabled persons in urban communities. The researcher used qualitative research. The data was collected by participatory and non-participatory observations and structured and non-structured interviews. The informants included blind persons, deaf persons and physically handicapped persons at least 18 years old, both sexes and having good jobs in Chiangmai City. Additional informants were employers, social workers, teachers and vocational trainers, and the disable persons' non-disabled colleagues. This took 9 months, combining both data collection and analysis.

Research findings show that : 1. The process of entering to an occupation by the disabled in urban communities involves 4 steps, namely acquiring information, analyzing it for making career decision, trying out employment options, and selecting permanent careers. These steps are continuous and interrelated and begin with the disabled selecting information about the disabled, jobs and those in which the disabled succeed. The disabled acquire the information orally. After that they analyze the information for making career decisions. The criteria are the suitability of the careers for themselves, positive attitudes and needs, their own skills and capabilities, and adequate income to be self-sufficient. The disabled decide to choose jobs and careers with suggestions from teachers, trainers and experts in those fields until they can work on their own. The disabled will try jobs for a while and evaluate their appropriateness and the adequacy of their income to support themselves. If the criteria are met, the disabled will make those jobs their career ones, otherwise they will seek new employment using the aforementioned 4 step process.

2. The conditions and factors influencing the decisions of entering to an occupation by the disabled in urban communities can be classified into 2 categories : those of the disabled and social expectations. Those of the disabled involve their preparation for entering to an occupation : medical rehabilitation, education social and vocational orientation so that the disabled can develop their potential in order to earn their livelihood like non-disabled people. As for social expectations, they greatly influence the disabled's entering to an occupation because the non-disabled have structured the guidelines for the disabled to follow, especially specifying jobs

for the disabled. If the disabled fail to follow these social expectations, they will experience difficulties. On the other hand, if the disabled follow the social expectations, they will receive support which will lead to their being successful and self-sufficient.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved